

РОБЪРТ ШЕКЛИ

БОЖЕСТВЕНА НАМЕСА

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

chitanka.info

Има една планета, наречена Атала. На тази планета има една поразителна планина. Тя се нарича Санито. В умерените области в подножието на планината разцъфтяват цивилизации. Планината, чиито връх е наполовина обхванат от вечни ледове, доминира над всички земи наоколо. По склоновете ѝ непрекъснато се спускат каменни лавини. Където не е стръмна, тя е отвесна. Където не е отвесна, тя е стръмна.

Нито един човек никога не е изкачвал тази планина. Тя се счита за непристъпна. Дори и предпланините ѝ са труднодостъпни. Въпреки това съществува легенда, че някога, много отдавна, един свят мъж, възнесъл се до божествено равнище чрез дългогодишно взирание в една точка, се издигнал чрез собствената си духовна сила чак до върха на непристъпната планина.

Богът, познат под името Шелмо преди възнесението си, издълбал една пещера в твърдата скала на върха на Санито. Направил си легло от лед и възглавница от мъх, върху която да медитира. Това било повече от достатъчно за един бог, който можел да запазва вътрешната си температура.

Шелмо решил да прекара няколко еона тук, на върха на Санито, занимавайки се с медитация, като се взира в една точка. Макар да било достатъчно, че е станал бог, той не бил напълно доволен. Мислел, че може да се усъвършенства още повече.

Минавали векове. Цивилизациите разцъфтявали и западали, а Шелмо не им обръщал внимание: било му необходимо доста време, за да се съсредоточи в една точка. Шелмо знаел, че може би е малко егоистично от негова страна да отдава цялото си време на това, тъй като все пак боговете трябва да се грижат за хората в съседство. Но Шелмо предполагал, че всеки бог си създава свои собствени правила. Освен това имало достатъчно време да се превърне в грижовен бог след като разреши проблема си с концентрацията в една точка.

За един бог, който иска да се отърве от всичко, връх Санито бил идеалното място. Бурите и каменните лавини изпълвали въздуха с непрекъснат, монотонен тътен. Струпаните бели и сиви облаци представлявали идеален медитационен фон. Толкова нависоко била пещерата на Шелмо, че даже молитвите на хората рядко достигали до него. Повлечени от бурите, затрупани от снеговете, молитвите се

превръщали в болезнени звуци, неразбираеми, и без каквото и да било значение.

Обаче дори и един бог не може да бъде оставен настрана от скандалите завинаги. Може да мине известно време, но накрая светът все пак достига до него.

Един ден Шелмо с изненада открил, че едно човешко същество се е изкачило по непристъпната планина и е влязло в пещерата му. (Шелмо всъщност не бил изненадан, понеже боговете никога не се изненадват. Но все пак не очаквал това.)

Човекът паднал на колене и започнал да изрича дълга молитва.

— Да, много ти благодаря — прекъснал го Шелмо. — Но как успя да се изкачиш дотук? Предполага се, че планината е непроходима. Само богове могат да я изкачат. Ти случайно да не си някой бог, маскиран като човек?

— Не — отвърнал човекът. — Аз съм човешко същество. Казвам се Дан. Успях да се изкача до тази височина отчасти благодарение на собствената ми вяра и милосърдие, и отчасти чрез силата на молитвите на хората долу, които те боготворят.

— Разбирам — казал Шелмо. — Няма ли да седнеш? Ето там има един леден блок. Предполагам, че *можеш* да регулираш телесната си температура?

— Разбира се, Господи — казал Дан. — Това е една от най-леките стъпки по пътя към духовното издигане.

— Да, така е — отвърна Шелмо. — Е, какво те води насам?

Дан седнал върху ледения блок и си пооправил дрехите.

— О, Господи, народът ти се моли за божествена намеса. Без твоя помощ ние ще бъдем победени и ще изчезнем от лицето на земята.

— Добре де, какво е станало? — попитал Шелмо. — Дано да е нещо важно. Не обичам да ме безпокоят за глупости.

— Железните раци са виновни — казал Дан. — Самопрограмиращите се механични прилепи-вампири също са голям проблем. И, разбира се, има и медни скорпиони с взривяващи се опашки, но най-важни са раците. Те са машини, но са се научили да се възпроизвеждат. На мястото на всеки завод за раци, който ние разрушаваме, изникват нови десет. Раците заливат нашите къщи,

нашите улици, дори нашите храмове. Те са убийци и ние губим битката против тях.

— Когато аз бях на земята, нямаше такива работи — казал Шелмо. — Откъде са дошли?

— Ами както вероятно знаещ, сега различните страни живеят в мир — заразкавал Дан. — Но в близкото минало някои бяха във война. Железните раци са едно от оръжията, които те изобретиха.

— И са ги използвали срещу някоя от другите страни?

— О, не, Господи, нищо подобно — възкликнал Дан. — Стана случайно. Железните раци избягаха. Те се разпространиха бързо в страната, където бяха изобретени, а после по целия свят. Раците се размножаваха по-бързо, отколкото можехме да ги унищожим. Беше просто глупава случайност, но сега ние ще загинем, Господи, ако не се намесиш и не направиш нещо.

Въпреки самоналожената си изолация, Шелмо чувствал, че дължи нещо на тези хора. На своя народ, както те твърдели.

— Ако се заема с това — казал той на Дан, — ще можете ли вие, хората, след това да се грижите сами за себе си и да ме оставите на мира?

— Сигурен съм в това — казал Дан. — Ние, хората, сме сигурни, че можем сами да се ръководим. Искаме да създадем сами съдбините си. Ние вярваме в разделението на църквата и държавата. Само дето с тези раци не можем да се справим.

Шелмо погледнал тук-там с всезнанието си, за да се запознае с рачешкия въпрос. Да, там долу *наистина* имало бъркотия.

Той можел просто да направи чудо и раците да изчезнат. Боговете могат да правят това. Но Съветът по етика на Боговете нямало да одобри подобна пряка интервенция. Тези неща обикновено правели хората суеверни. Затова Шелмо създаде една бактерия, без никой обаче да разбере откъде се появила *тя*, която нападала микросхемите не само на железните раци, но също и на медните скорпиони и механичните прилепи-вампири. С една хитра генетична манипулация, Шелмо успял да накара бактерията да разруши само онова, което е нужно, а след това да се саморазруши.

Когато работата била свършена, Шелмо прекъснал набързо осанната и благодарностите на Дан.

— Нямам нищо против да го направя веднъж — казал той. — Все пак някога и аз съм бил човек. Но сега наистина ми се иска малко спокойствие и тишина, за да мога да си продължа концентрирането в една точка.

Дан се спуснал от планината обратно в земята на хората, а Шелмо се настанил за една хубава и дълга медитация.

Минали години. Но на Шелмо му се сторило, че е минало съвсем малко време, когато Дан отново пристигнал в пещерата.

— Защо се връщаш толкова скоро? — попитал Шелмо. — Какво има? Не съм ли унищожил всичките раци?

— О, да, Господи — казал Дан.

— Тогава какво има?

— Ами ние успяхме да живеем в мир доста време. Но после отново започнаха неприятностите.

— Неприятности ли? Да не сте се сбили?

— Не, успяхме да предотвратим това. Но възникна сериозен проблем. Има много големи бетонени езера, където бяха складирани остарели радиоактивни и химически оръжия. По общо мнение те трябваше да си останат там и всичко да си бъде наред. Но нещо в тези езера започна да се променя, да мутира, да оживява и да ни застрашава.

— Значи сте създали живи същества — каза Шелмо. — Случайно, но все пак сте ги създали. Такива неща са работа само за един бог. Предполагам, че се е случило нещо лошо.

Дан кимна.

— Живата, полутечна маса от езерата започна да се разлива и да се храни с всичко, което среща по пътя си. Разля се из полята. Изхвърли спори и зарази хората във всички страни. Тя бавно покрива света и ние не можем да я спрем. Ако не ни помогнеш, Господи, ние сме загубени.

— Вие, хората, продължавате да правите глупави грешки — казал Шелмо. — Не се ли научихте от онова, което вече ви се случи?

— Мисля, че този път сме си взели урок — отвърнал Дан. — В целия свят съзнаваме какво сме направили. Ако не бъдем унищожени заради миналите си грешки, ако можеш да ни помогнеш, мисля че вече ще можем да си построим един по-добър свят.

Шелмо огледал ситуацията през всезнанието си. Химическото същество наистина изглеждало ужасно — на оранжеви и черни петна, на фона на синьо-зелената земя.

Имало много начини, по които един бог да се справи с положението. Шелмо накарал химическото същество да стане зависимо от липсата на нобелиум — един нестабилен радиоактивен изотоп от реда на актинидите. После извършил чудо и изтеглил всичкия нобелиум от земята. (Шелмо не бил лишен от чувство за хумор и затова имал намерение после да върне веществото.)

Химическото същество загинало.

— Благодаря ти, о, Господи — казал Дан. Трудно било да се намери подходящ начин да се благодари на съществото, което току-що спасило расата му от унищожение за втори път.

Дан се завърнал при хората. Шелмо се настанил отново за медитацията си.

Като че едва започнал, когато ей така, отникъде, Дан отново застанал пред него.

— Ама ти не си ли тръгна? — попитал Шелмо.

— Това беше преди петдесет години — отвърнал Дан.

— Ама то никакво време не е минало!

— Да, Господи — казал Дан. — И аз те моля да ми простиш за нахлуването. Но не съм дошъл заради себе си, а заради хората. Твоят народ, Господи. Той е безпомощен и страда.

— Какво пък е станало сега? Да не сте загубили пак контрол над някое от изобретенията си?

Дан поклатил глава.

— Този път са паратидите. Знам, че не те интересува местната политика, затова те моля да ми позволиш да те осведомя. Паратидите са една от големите политически партии в страната ми. Те се борят за свобода, равенство и братство между всички, независимо от раса, пол или религиозна принадлежност. Или поне ние така си мислехме. Когато те дойдоха на власт обаче, установихме, че ни презират и всъщност са безпринципни, авторитарни, фанатични и цинични...

— Разбрах — казал Шелмо. — Но защо сте позволили на такива хора да дойдат на власт?

— Те ни излъгаха с пропагандата си. Може би са вярвали в собствените си лъжи. Не знам дали да ги обвиня в цинизъм, или във

фанатизъм, или и в двете. Но знам, че те отмениха всички бъдещи избори и се обявиха за вечни пазители на настъпващата утопия. Въпреки че съставляват по-малко от една трета от населението, те са въвели управление на терор.

— А защо не се борите с тях? — попитал Шелмо.

— Защото те притежават всички оръжия. Техните войници маршируват по улиците. Разказват се ужасяващи истории за камерите им за мъчения. Затворили са хиляди хора. Цялата култура е забранена с изключение на одобрените от тях патриотични теми. Ние сме безпомощни в ръцете им. Само ти, Господи, можеш да ни спасиш.

Шелмо се замислил за миг.

— Предполагам, че има прецедент, когато един бог се е намесвал в политическите работи?

— О, да, Господи, има много разкази за това в старите анали на основните ни религии.

— А казват ли ни нещо тези анали за процедурата, по която е действал богът в такива случаи?

— Той е унищожил грешниците.

— А как е определил кои са праведните?

Дан се замислил.

— Понякога някой пророк от народа донасял оплакването направо на бога както го направих аз.

— Това не ми се струва много правилно — казал Шелмо. — Трябва поне да чуя и другата страна.

— Но ти можеш да узнаеш истината чрез всезнанието си.

— Не — казал Шелмо. — Всезнанието служи за факти, а не за мнения.

— Тогава можеш да сториш онова, което ти мислиш, че е добро — казал Дан.

— Добре — отвърнал Шелмо. — Но не забравяй, че ти си ме помолил.

— Какво по-добро бих могъл да поискам от божественото правосъдие?

— Просто не забравяй — настоял Шелмо. Тялото му се изпънало. Очите му се присвили от вътрешно напрежение. Невидима енергия изпълнила въздуха и накарала косите на Дан да настръхнат. Внезапно пещерата се обляла в яркочервена светлина, която бавно

намаляла, като контролирана от някакъв дяволски реостат. И накрая всичко станало както преди.

— Готово — казал Шелмо.

Дан чул откъм Земята да се надига плач. Плач на мъка и ярост, плач на яд и скръб, толкова силен, че стигнал до пещерата на Шелмо, където даже молитвите не можели да достигнат.

— Какво направи? — попитал Дан.

— Каквото трябваше. Премахнах паратидите.

— Премахнал си ги? Какво означава това?

— Ами би могъл да го наречеш убийство — казал Шелмо. — Аз го наричам премахване. Всъщност означава едно и също, тъй като тях вече ги няма и няма да ви създават неприятности. Вашите проблеми са разрешени.

На Дан му трябвало известно време, за да го осъзнае. С все по-нарастващ ужас той разбрал, че Шелмо е премахнал почти една трета от населението на планетата.

— Не трябваше да ги убиваш — казал той. — Повечето от тях не бяха лоши хора. Просто бяха неразумни последователи.

— Този път са следвали не когото трябва — казал Шелмо.

— Но някои от членовете на моето семейство също бяха паратиди.

— Моите съболезнования. Но сега, най-после враговете ви ги няма. Трябва да не съществуват пречки сега да си построите едно уравновесено общество. Но ако има такива, които ви пречат, не се притеснявай да ми се обадиш пак. И кажи това на хората. Да не забравиш.

— Ще го разпространя сред всички народи — казал Дан.

— Точно това исках. Кажи им, че вече съм на тяхно разположение. Моето правосъдие действа бързо. С удоволствие ще подпомогна онези, които не могат да си помогнат сами. По мой собствен начин, разбира се.

Дан се поклонил дълбоко и си тръгнал. Шелмо си направил чаша чай — първата, която си позволявал от векове наред. Изтананикал си и няколко куплета от една песен, която знаел, когато бил още човек. После използвал всезнанието си, за да надникне в бъдещето на Земята. Огледал на 150 години напред. Забелязал, че хората още не били

постигнали утопията си. Но се справяли добре. Или поне не по-зле, отколкото се очаквало от тях.

Едно обаче било сигурно: никой не го молел да се намеси.

Той изключил всезнанието си и се настанил върху леденото легло и мъхената възглавница за една наистина дълговременна медитация в една точка. Бил решен този път да успее.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.